

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXVIII (32)

Štev. (No.) 12

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

5. aprila 1979

Brodolomci, verni in neverujoči

II

Pomožni škof dr. Grmič je ob 30-letnici OF napisal v Družini: Kaj bi odgovoril, če bi me vprašal mlad človek: „Ali lahko vstopim v Komunistično partijo, ali v Zvezo komunistov?“ Nato odgovarja: „Vsakemu, ki me bo to vprašal, bom to priporočil. Prvič: mladega človeka, ne bi hotel oropati možnosti, da napreduje v družbi, ki ima perspektive, ki ima bodočnost in je ne bo jutri konec, kot mislijo nekateri. In drugič, ker je to koristno za zvezo komunistov, ker bomo tako dobili znotraj zveze komunistov svoj kvas, ker se bo zveza komunistov sčasoma spremenila in prišla do prepričanja, da je potrebno dopolnjevati marksizem z religijo.“

Tako je pisec javno razodel, da misli vpeljati trojanskega konja v KP. Toda iz zanesljivega komunističnega vira vemo, da upajo s takim Grmičevim pisanjem komunisti vpeljati trojanskega konja v — katoliško skupnost. Ribičič sam je nekoč izjavil: „Tako pisanje je za nas pomembno, ker se je znotraj rimsko-katoliške cerkve pri nas direktno konfrontirala skupina s konservativci te cerkve. To je za nas izredno pomembna okolnost... Na čelu te skupine je pomožni škof v Mariboru teolog dr. Grmič... Oni v reviji Znamenje vplivajo na publikacije Mohorjeve, javno nastopajo, predavajo, vplivajo na predstavnike rimsko-katoliške cerkve, da daje izjave v naš priloge kot je bila ona v Družini ob 30 letnici osvoboditve... Prvič po osvoboditvi je prišlo do javne ideološke konfrontacije znotraj rimsko-katoliške cerkve... Mislim, da se je jasno pokazalo, kaj je na predno... in kaj je v nekem smislu sodobna oblika klerikalizma... Vpoštevati je treba to strujo, ker s priznavanjem obstoječega družbenega sistema... vključuje mlade ljudi v naše družbenopolitične organizacije; ker pogloblja diferenciacijo v rimskokatoliški cerkvi in nam lajša pridobivanje verskih množic proti klerikalizmu... To so današnji nadaljevalci Kocbekove vloge iz istega časa, ko je bil Kocbek še v OF.“

Tako znani Ribičič, član kom. partije in predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki je tudi trojanski konj za pridobivanje nekomunističnih mas za sopotnike KP. In prav takšna KP je Kardeljeva zamisel „Socialistične Samouprave“.

Gornji članek v Znamenju je napisan iz vdane, če ne oportunistične vključitve v ta hip vladajoči politični sistem z navidezno težnjo spremeniti dogmatične osnove komunizma; v praksi pa pomeni zavajanje vernih vanje. Kdo bo koga?! Kocbekov tedanji in sedanj primer je podučen živ zglede te metode: iz zmagovalstva v padec in priznanje, ki ga je dal nemškemu publicistu: „S komunizmom ni mogoče sodelovati...“

Še trije citati, ki več povedo, kot naše besede in je zanje vredno, podaljšati naš uvodnik:

Ko je pred leti voditelj italijanskih komunistov Berlinguer pisal pismo „rdečemu škofu“ Bettaziemu, v katerem mu ponuja spravo s Cerkvijo, je tedanji beneški patriarh Luciani, poznejši papež Janez Pavel I. jasno komentiral to pismo. Tam navaja opozorilo, ki mu ga je dal neki poljski škof tako-le: „Pazite se, to je klasična ponudba. Poznam jo dobro: komunisti store vse, da zlomijo enotnost škofov. Kakor hitro se pokaže drobna špranjica, takoj zabijejo klin vanjo, da jo razširijo. Če se kdo od vas samo za las oddalji od drugih škofov v skupini, in komaj kaj zine o priznanju KP, čeprav z „zadržkom“, takoj se pojavijo v komunističnem tisku glasovi simpatij do takih „naprednih škofov“, „socialističnih kristjanov“. Poljski škofje se temu zoperstavijo z železno povezanostjo. V tej je vsa naša moč.“ (Kultura, Pariz, 1978, 129). Pozneje so listi pisali, da

NAŠE NALOGE

Ob pogledu na delo slovenske politične emigracije po raznih kontinentih moramo priznati, da je ta v treh desetletjih pokazala izredno življenjsko silo, pridnost in podjetnost. Kljub nekaterim pomanjkljivostim je bilanca nedvomno pozitivna. Poglejmo le, kako je razvito slovensko šolstvo, kako cvete prosvetno in kulturno delo, kako močno je razvito gospodarsko udejstvovanje; zelo razširjen je tisk politične emigracije in na versko-cerkvenem področju vidimo bogato življenje in vztrajno prizadevanje k poglobitvi verskega življenja.

NUJNOST PROTIKOMUNISTIČNEGA DELA V EMIGRACIJI

Ne bi pa bila struktura naše politične emigracije popolna, če ne bi vztrajali na ohranjanju naših izrazito političnih formacij. Res je, da vsako udejstvovanje na tem področju zahteva še posebne vztrajnosti in požrtvovalnosti. Politično delo v emigraciji ni nagrajeno s takojšnjimi vidnimi uspehi. Politični delavci se dobro zavedajo, da morda niti ne bodo dočakali sadov svojega truda. Kljub temu pa vztrajajo, ker so prepričani, da mora biti politično delo nujen in bistven sestavni del aktivnosti politične emigracije.

Vsem žrtvam in prizadevanjem na tem polju sta gonilna sila neuničljiva vez politične emigracije z domovino in nujnost nadaljevanja boja za osvoboditev slovenskega naroda izpod komunistične tiranije.

Politično delovanje med nami pa je možno le, če ohranjamo tudi v emigraciji politične formacije kot so Slovenska ljudska stranka, Slovenska demokratska stranka ter Narodni odbor za Slovenijo; temu sta glavna opornika in nujnost nadaljevanja boja za osvoboditev slovenskega naroda izpod komunistične tiranije. Vedno pa so odprta vrata za vstop v Narodni odbor vsaki politični formaciji, ki je pripravljena vključiti se vanj in delati za uresničitev programa NO. SLS in SDS ohranjata namreč vsaka svojo strankino organizacijo in svoj strankin program. V Narodnem odboru pa delata složno za sporazumno določene skupne cilje. To bi mogla vsaka politična skupina, ki ima dobro voljo.

SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA

Naš namen je danes pokazati predvsem na Slovensko ljudsko stranko — SKD.

Ta stranka je nedvomno v dvajsetem stoletju odigrala pomembno vlogo v razvoju in življenju slovenskega naroda. Od njene ustanovitve, ki sega v konec prejšnjega stoletja do današnjega dne, nikdar ni prenehala obstajati in delovati. Tudi med drugo svetovno vojno ne, ko smo doživeli okupacijo in revolucijo. Kadar ni mogla živeti in delovati javno, je šla v ilegalo. Tudi v emigraciji živi in deluje. Poleg velikega pomena za slovenski narod in

neprekinjenega obstoja in delovanja je bila SLS od ustanovitve do današnjega dne vztrajna oblikovalka programa slovenskega naroda in postavljanja jasnih ciljev za politično delo.

Kljub izrednim razmeram in težavam je SLS tudi v emigraciji ohranila demokratičen organizacijski sistem in je izvedla volitve glavnih organov strankinega ustroja leta 1960 in 1968. Leta 1970 pa je zbor zaupnikov po smrti dr. Kreka izvolil novega načelnika stranke in izpeljal dopolnilne volitve v načelstvo.

Vodstvo SLS je koncem lanskega leta ugotovilo, da je zopet prišel čas, ko je treba obnoviti in izpopolniti strankino organizacijo. Prvi korak naj bi bil ureditev in obnovitev članskega imenika. Dosedanji člani naj bi potrdili, da vztrajajo v članstvu. Vabljeni pa so vsi pripadniki mlajših rodov, ki so postali polnoletni, da se včlanijo v SLS in pomagajo pri delu za izvedbo strankinega programa in dosego velikih ciljev, ki jih stranka zasleduje. Tako urejeni in aktualizirani imeniki bodo omogočili, da se tudi v bodoče na demokratičen način obnovijo ali izpopolnijo strankini organi. Opozorjamo vse, ki sprejemajo program SLS in jim je usoda slovenskega naroda pri srcu, da se odzovejo pozivom strankinega vodstva in uredijo svoje članstvo v SLS.

NAŠE NALOGE

Načelnik SLS Miloš Stare se je po izvolitvi na to odgovorno mesto avgusta 1970 v posebni okrožnici zahvalil članom Zbora zaupnikov za izvolitev in jih prosil za sodelovanje in oporo. V zaključku okrožnice pa je pod naslovom, „Naše naloge“ posebno poudaril tole:

„Delajmo na to, da ideje Slovenske krščanske demokracije med slovenskimi emigranti ostanejo žive in da med nami ne zamre volja do političnega dela, t. j. dela za blagor slovenskega naroda. V skupnih naporih si prizadevajmo neutrudno, da bi bila Jugoslavija rešena komunistične diktature in da bi tako zasijala svoboda tudi Slovencem. Le svoboda bo omogočila, da si zgradi slovensko državo na temeljih krščanstva in pravičnega družbenega reda. Le v svobodi bomo mogli zavarovati obstoj take slovenske države po smernicah, ki nam jih veleva naš strankin program in skladno z naročili polkojnih modrih vodnikov ter preizkušnih politikov in državnikov Slovenske krščanske demokracije — Slovenske ljudske stranke.“

Vzdržujmo stike in prijateljske odnose z južno-slovanskimi narodi. Prepričajmo in rotimo jih, da si bomo mogli samo v medsebojnem spoštovanju in priznanju popolne enakopravnosti ustvariti v svobodi srečnejšo bodočnost.

Ne izgubimo v svetovnem dogajanju

je bil ta škof — krakovski kardinal Karol Wojtyła.

Isti kardinal Wojtyła je — kot papež Janez Pavel II. — govoril v Mehiki, v Puebla, deset tisočim duhovnikom iz vsega sveta: „Niste socialni (družbeni) ali politični delavci, ali uradniki kateregakoli vladajočega časovnega režima, ampak ste duhovni voditelji... ne da ločite, ampak vežite... Iz evangelija dobivajte viro, ne pa iz psiholoških in političnih kriterijev...“

Priznani argentinski zunanje-politični komentator dnevnika La Prensa je še pred odhodom papeža Janeza Pavla II. v Puebla sklepal iz dotedanjih papeževih izjav na njegovo misljo, ki naj bi bila: „Duhovnik ne sme kokerirati z idejo socializma, niti z idejo združljivosti tega s krščanstvom in katolištvom... kar vodi k obnovi marksističnih diktatorskih režimov, ki niso združljivi z vizijo sveta in človeka, kakor ju gleda Cerkev. Končana je

doba, ki je gladila pota takim režimom. Škofje se bodo morali oddaljiti od „teološke osvoboditve“ — ali pa bodo stopili v nasprotje z Rimom...“ (26. dec. 1978).

To je pisal Schonfeld pred sinodo v Puebla, kakor je tudi gornji članek škofa Grmiča izšel pred njo. Potemtakem je že zastarel in ne predstavlja več — najnaprednejše struje v Cerkvi, pač pa ostaja zgled, kako se naj prepeljavajo verne množice na pozicije neverujočih... s politično oportunistične perspektive, ki že spada v polpreteklost... Ne več osvobajati svet, kot prilastek marksizma, temveč osvobajati ga za svobodo v Kristusu.

Nas — „brodolomci“ — pa ta članek ni utišal, da, še bolj nam je utrdil voljo po odkrivanju osnovne in sedanje ne-svobode v domovini. Po papeževi Encikliki Odrješnik človeka pa še celo.

td.

UMRL JE PAVEL FAJDIGA

V sredo 4. aprila je ob sedmih zjutraj, zadet od kapi, umrl v Castelarju Pavel Fajdiga, član uredništva našega tednika Svobodna Slovenija od začetka izhajanja v Argentini, član Narodnega odbora za Slovenijo, podpredsednik Slovenske ljudske stranke za Južno Ameriko, predsednik društva Slovenska prista-va, velik družbeni delavec v slovenski emigraciji in še posebej v slovenski argentinski skupnosti.

Globoko prizadeti ob nenadni izgubi zvestega sodelavca in prijatelja

UREDNIKI SVOBODNE SLOVENIJE

Pred novim izidom revije Praxis

NOV POSKUS KRITIK TITOVEGA REŽIMA

Jugoslovanski marksistični disidenti, predvsem iz vrst srbskega partijskega razumnštva v Beogradu, nameravajo obnoviti svojo mesečno revijo Praxis in sicer s tiskanjem v Londonu.

Revija je bila, kakor je znano, močno upoštevana v svetovnih marksističnih disidentskih krogih in praktično najvplivnejša tovrstna marksistična publikacija na svetu sploh. Leta 1975 jo je marksistični diktator Tito po več kot desetletnem oklevanju končno ukazal zatreti.

Pisce revije, ki so zahtevali različne reforme „jugoslovanske poti v socializem“, je jugoslovanski partijski tisk močno napadal. Policija jim je pošiljala grožnje, več števil revije je bilo zaplenjenih, uredništvo se je na beograjskem sodišču borilo za pravico kritiziranja režima.

Solidarnost med srbskimi razumniki in visokošolci je držala revijo pokonci, dokler ni marksistični diktator Tito iz obupa ukazal končati boj proti reviji tako, da je partija najprej ukazala tiskarskemu osebju, kjer se je revija tiskala, ustaviti stroje, zatem pa policiji, da je iz beograjske univerze izgnala osem profesorjev za filozofijo in družboslovje, ki so bili sotrudniki revije.

Praxis, dasi v bistvu marksistična po vsebini, je proti koncu svojega izhajanja v Beogradu začela zagovarjati neke vrste demokratični socializem namesto pravovernega marksizma in publicirala vrsto člankov, kako naj bi v Jugoslaviji sedanjo marksistično socialno strukturo postopoma spremenili v demokratično socialistično družbeno ureditev.

Priljubljenost pogleda na svet, kakor ga je zagovarjala Praxis v zadnjem času, se je med beograjskimi visokošolci zlasti pokazal ob znanih študentovskih demonstracijah leta 1968

iz vida ničesar, kar bi moglo kakorkoli vplivati na uresničitev naših narodnih težej in ciljev.

Lepe in velike naloge! Za njih izpolnjevanje nobena naša žrtev ne more biti prevelika!“

(leto sovjetske zadušitve „češkoslovske pomladi“). Preplašeni partijski veljaki so se vznemirili, ko so demonstranti glasno nastopali proti njihovim do tedaj nedotakljivim privilegiranim položajem in zahtevali demokratično preusmeritev partije.

Izdajatelji revije, zaščiteni zaradi svoje mednarodne slave in opore inozemskih razumnikov, v začetku niso trpeli, nekatere visokošolce je policija zaprla, drugim pa odvzela potne liste. Le-te jim je policija vrnila leta 1974, po močnem mednarodnem protestu.

Obnovo izhajanja Praxis pričakujejo z velikim zanimanjem tako v Jugoslaviji kakor v komunistični vzhodni Evropi.

V Jugoslaviji jo pričakujejo razumniki, ki kritizirajo sedanjo politično in kulturno stagnacijo v državi.

V vzhodni Evropi je Praxis predvsem napadala sovjetski tisk, ki je označeval revijo za „leglo nevarnega revizionizma“; vzhodnonemška partija je šla celo tako daleč, da je ukazala nekaterim svojim „filozofom“, naj es naučijo srbohrvaščine, da so se mogli spuščati v polemične dvoboje z revijo.

Razlog za tako močno reakcijo v sovjetskem bloku leži v dejstvu, da vse, kar se bo zgodilo v Jugoslaviji — več demokracije ali ne — bo neizbežno imelo vpliv na razvoj v vseh komunističnih državah.

Izdajatelji ukinjene Praxis so trenutno v stiku z neko londonsko založbo (po vsej verjetnosti bo Routledge & Keagan Paul) ter naj bi prva številka izšla, če ne prej, konec letošnjega leta ali na začetku 1980. Kakor prej, bodo v uredništvu revije tudi sedaj inozemski razumniki ter bo izhajala v vzporednem angleškem, francoskem in nemškem prevodu.

Prepričani smo, da so gornje besede Miloša Stareta danes prav tako aktualne, kot so bile tedaj, ko jih je zapisal. Aktualne bodo tudi v bodoče, vse dotlej, da bo slovenski narod resnično svoboden.

Una nueva etapa del proceso

Al cumplirse los tres años desde su ascenso a la primera magistratura, el presidente de la Nación, teniente general Jorge Rafael Videla, dirigió un mensaje al país, en cuya parte final expresó:

“Argentinos: “Dejamos atrás una etapa difícil. Hemos restablecido el orden y hemos ganado la paz
“Una paz, que significa mucho más que la simple expresión pasiva de una tregua.”

“Una paz, que constituye efectivamente una virtud; un estado de ánimo de todos los ciudadanos de la Nación, un constante anhelo de fe, esperanza y amor.
“Comenzamos ahora, una nueva etapa. En ella será menester: consolidar lo positivo, rectificar lo equivocado y avanzar decididamente hacia nuevas y definitivas metas.”

“Será una etapa no menos difícil que la anterior, en la que estará puesta a prueba, la capacidad libre y creadora del hombre argentino.
“Justamente, porque ella impone un desafío, reclama de nuestra parte una convocatoria.”

“En esta etapa que se inicia, será necesario inyectar al Proceso de Reorganización Nacional con un contenido político, mediante una propuesta sugestiva, que en su momento formularán las Fuerzas Armadas.”

“Una propuesta susceptible de ser enriquecida, mediante el diálogo fecundo.
“Una propuesta que genere la participación de todos los argentinos de buena voluntad, con la sola condición de su honestidad, idoneidad y representatividad.”

“Si así lo hacemos, haremos abierto el camino para la convergencia cívico-militar, paso indispensable para lograr la unión nacional.
“Solamente así, en paz, unión y libertad, podremos avanzar hacia la concreción del objetivo final, que no es otro, que instaurar a su debido tiempo, una democracia auténticamente moderna, pluralista, fuerte y estable.”

“Una democracia que constituya el canal natural a través del cual pueda transitar sin dificultad, el estilo de vida nacional, inspirado en la concepción cristiana del hombre y del mundo, en nuestra realidad geográfica y en nuestro acervo histórico.”

PLEBISCIT ZA IRANSKO ISLANSKO REPUBLIKO

„SMETIŠČE ZGODOVINE“

Iranski islamski diktator svėčnik Homeini je minulo nedeljo slovesno razglasil ustanovitev iranske islamske republike in konec 2500-letne monarhije šahove dinastije. Rezultat volitev oziroma plebiscita, na katerem so morali volilci odgovoriti samo z „da“ ali „ne“ za islamsko republiko, je bil namreč po „uradnih“ cenitvah 97 odstoten za islamsko republiko.

Homeini je izjavil, da je „ljudstvo s plebiscitom vrglo na smetišče zgodovine“ 2500-letno monarhijo. Nehote je pljunil na vse iransko prebivalstvo in na samega sebe, ko je proglasil zgodovino Irana za smetišče. Kakor je znano, je fraza „smetišče zgodovine“ marksistična iznajdba.

Prvotno je bil plebiscit določen za en dan, pa so ga tik pred določenim datumom 30. marca raztegnili na dva dni, da so lahko oddali glasove po vseh delih države, tudi tam, „kjer še nastopajo protirevolucionarji“. Gre za predele, poseljene z upirajočimi se Kurdi, Tur-

komani in drugimi manjšinami.

Volilnih upravičencev je bilo 18 milijonov 700 tisoč, glasove pa je oddalo nad 18 milijonov volilcev. Homeini je po plebiscitu tudi razglasil, da bo „nova republika zagotovila enake pravice belim ali črnim, Turkom, Perzijcem, Loom, Beludžistancem in Kurdom“. Izpustil je omembo Turkomanov, ki jih je le nekaj stotisoč in ki jih namerava s svojimi oboroženimi silami povsem zatreti. Turkomani dobivajo močno oporo iz sosednje ZSSR.

Zahodni opazovalci so izjavili, da je za plebiscit težko reči, da bi bil demokracičen in da zato niso presenečeni nad rezultatom. Iranci so tudi vajeni takih plebiscitov, ko jih je prirejal ubegli šah za izvajanje svoje industrijske revolucije v državi. Zadnjikrat, ko so morali Iranci glasovati z „da“ ali „ne“ pod šahom je bilo leta 1963 glede njegove agrarne reforme. Takrat je po „uradnem“ štetju 99,94% volilcev glasovalo za šahovo agrarno reformo.

Arabski bojkot Egipta

V KAIRU SO BREZ SKRBI

Medtem, ko se je 19 arabskih držav na vrhunski konferenci v Bagdadu v Iraku dogovorilo, da bodo „totalno bojkotirale“ Egipt na gospodarskem, političnem in diplomatskem polju, ker je z Izraelom podpisala „separaten mir“, so v Kairu stotisočglave množice z navdušenjem sprejele Sadata, ko se je iz Washingtona vrnil z letalom v Egipt. Sadata so proglasili za „heroja miru“.

Medtem je egiptanska vlada objavila, da arabskega bojkota ne jemlje resno in da se bo sam po sebi razblinil v nič, „ker bomo našli rešitev palestinskega problema, kakor smo našli rešitev miru z Izraelom.“ V Kairu menijo, da bodo arabske države znova vzpostavile diplomatske in druge odnose z Egiptom, ko bo zadeva palestinskih Arabcev urejena.

V Kairu so istočasno tudi objavili, da bagdadskega sklepa ne priznavajo, ker določila Arabske lige, katere član je

tudi Egipt, določajo, da morajo biti sklepi vrhunškega zasedanja lige „enoglasni“. Egipt, Sudan in Oman se zasedanja v Bagdadu niso udeležili.

Gospodarski bojkot arabskih držav Egiptu ne bo škodoval, ker ima Egipt na razpolago petroleje in druge surovine na svobodnem Zahodu, vso oborožitev pa bo itak odslej naprej dobival iz ZDA. Med arabskimi državami je najvažnejša Saudijeva Arabija prav malo navdušena za bojkot in opazovalci dvomijo, da bo dolgo vztrajala proti Egiptu, če sploh bo. Na konferenci v Bagdadu je prišlo do hudega spopada med Saudijevo Arabijo in predstavniki palestinske teroristične organizacije PLO, ki so zasedanje iz protesta zapustili. Vse arabske države sedaj tudi težijo za mirom na lastnih področjih, ko so iz Irana dobile grozilno lekcijsko, kaj se lahko zgodi z njihovimi režimi, če položaja ne bodo obvladali.

Prepoved protikomunistične propagande na Kitajskem

Po vsej Kitajski so 31. marca t. l. iznenada prepovedali „vso protikomunistično propagando“ in začeli loviti „politične aktiviste“ zlasti po večjih kitajskih mestih in v Pekingu. V zadnjih mesecih so se namreč po zidovju pojavljali protirežimski letaki, ki jih je partija tolerirala zaradi propagande za zunanji svet. Sedaj, ko je Kitajska že uredila svoje odnose z ZDA in končala spopad z Vietnamom, je spet po-

polnoma zatrla sleherne protirežimske nastope. Kljub temu je v nedeljo, 1. t. m. še izšel kot razmnoženina „Exploration Magazine“, v katerem kitajski disidenti napadajo kitajsko vlado, da hoče „zatreti publikacije in pisce, ki se ne strinjajo z marksizmom in socializmom. Kitajska vlada samo govori o demokratični svobodi, v resnici pa jo zatira. Kakšna brutalna hinavščina!“, stoji na prvi strani.

MEDNARODNI TEDEN

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

NA AMERIŠKI atomski elektrarni pri Harrisburgu v državi Pennsylvania je prišlo na reaktorju do resne okvare, da je začel puščati radijsko žarenje, ki se je razlezlo v atmosfero in se razširilo v nekaj dneh na daljavo do 320 km. Na področju osmih kilometrov okoli atomske elektrarne so oblasti izselile prebivalstvo zaradi visokega žarenja. Strokovnjaki se trudijo, da bi preprečili atomsko eksplozijo ali pa stopitev atomskega jedra, kar bi oboje lahko pomenilo veliko atomsko katastrofo za tisto področje. Predsednik Carter je s svojo ženo priletel iz Washingtona v Harrisburg in si ogledal okvarjeno elektrarno. Ponekod v ZDA so demonstrirali proti nadaljnji uporabi atomske energije za mirnodobske svrhe.

ANDREOTTIJEVA VLADA v Rimu je po desetih dneh padla že drugič, ko je v rimskem senatu minulo soboto izgubila zaupnico z enim glasom večine. Državni predsednik Pertini je sedaj sklical volitve za 10. junij t. l. Če bi Andreottijeva vlada ostala na oblasti, bi bile prihodnje volitve šele leta 1981.

V LONDONU so irski teroristi z nastavljenom bombo v avtomobilu ubili glavnega političnega svetovalca predsednice britanske konservativne stranke Thatcherjeve, 63-letnega politika in vojnega heroja Eireya Neaveja. V Angliji bodo splošne volitve letos 3. maja, ker je laboristična vlada prejšnji teden izgubila v parlamentu zaupnico z enim glasom večine. Konservativci imajo po mnenju opazovalcev velike možnosti za uspeh na volitvah.

Od 1. aprila petrolej dražji

Od 1. aprila t. l. so petrolejske države, članice OPEC-a dvignile cene petroleja za približno 17 odstotkov. Države, ki uvažajo petrolej, bodo letos morale dodati k svojemu petrolejskemu uvoznemu račun še nadaljnjih 23 milijard dolarjev.

Skupni evropski trg bo moral doplačati letos 7 milijard dolarjev za uvoženi petrolej iz držav OPEC-a, strošek pa se bo še zvišal, ko bodo znane nove cene petroleja, ki ga SET uvažajo iz drugih petrolejskih področij, npr. iz Mehike in Severnega morja.

Cena petroleju teh področij je normalno precej višja od cene iz držav OPEC-a. Sod petroleja iz Mehike in Severnega morja bo verjetno stal ok. 19 dolarjev, medtem ko je OPEC dvignil ceno za sod petroleja na 14,5 dolarja.

Prvotno je 13 članic OPEC-a namravalo dvigniti ceno petroleja šele letos junija, pa so se zaradi iranske krize odločile potisniti datum zvišanja cene na 1. april. Ceno so dvignile za 9 od-

Obletnice so na dnevnem redu. Po 24. marcu smo obhajali tudi 29. marec: tretja obletnica odkar je general Videla zasedel predsedniški prestol. Ob tej priliki je naslovil na državo polurni nagovor, v katerem je podal bilanco teh šestinidesetih mesecev vladanja. Ob koncu je še naslovil poseben poziv vsem državljanom, naj v miru in z delom podprejo delo vlade, ki bo v kratkem narodu predložila političen program.

Okoli tega programa pa se zadnje čase suče največ ugibanj političnih opazovalcev. Potem namreč, ko bo objavljen sindikalni zakon, bo prišla na vrsto vladnih namenov „politična otvoritev“, ki naj bi pritegnila civiliste v vladno delo. Kakšna bo ta „apertura“ se še ne ve. Morda bo postopna, začeniš z volitvami na občinski ravni, morda bo izključno namenjena določenim osebam, ki bi jih vojaki radi pritegnili k sodelovanju. Zaradi strogega molka, v katerega je celoten načrt zavil, je vse pisanje o tem danes zgolj ugibanje. Eno pa je jasno, kajti vlada in njeni najvišji predstavniki to nenehno poudarjajo: ko poteče čas vojaške vlade,

V QUITO v Ekvadorju je umrl zadet od srčne kapi 86-letni Velasco Ibarra, petkratni predsednik Ekvadorja. Bil je večkrat tudi politični begunec ter je prosil in dobil politični azil tudi v Argentini. Prvič je bil Velasco izvoljen za ekvadorskega predsednika leta 1934.

V RIMU so teroristi ubili 58-letnega Itala Schettinija, odvetnika in svetnika rimske krščanske demokracije.

.....

stotkov na ceno 13,34 dolarja za sod, ki je bila v veljavi do 31. marca t. l.

OPEC je tudi sklenil, da sme vsaka članica k tej povišici dodati še svojo dodatno povišico ter so nekatere članice dodale en do štiri dolarje na sod. Edina, ki uradnemu zvišanju cene ni dodala svoje povišice, je Saudijeva Arabija.

Japonska, ki uvažajo dnevno ok. 5 milijonov sodov petroleja, bo morala letos doplačati dodatne 4 milijarde dolarjev za petrolej, ZDA, ki uvažajo dvakrat več petroleja kakor Japonska, dodatnih 8 milijard dolarjev.

Države OPEC-a seveda ne bodo imele tako visokih čistih dobičkov od zvišanja cen svojemu petroleju, ker bodo morale ves svoj uvoz tudi dražje plačati kakor doslej, zaradi inflacije, ki jo po zahodnem svetu povzročajo prav zaradi svojega neprestanega višanja cen petroleju in nenasitni požrečnosti po petrodolarjih, od katerih ima njihovo nepismeno prebivalstvo malo koristi.

bo v Argentini zavladala pluralistična demokracija.

Večkrat smo že izrazili, da je delo sedanje vlade v veliki meri pozitivno. Vendar imajo smolo, kar se tiče priljubljenosti, ali vsaj premalo pazijo na nekatere podrobnosti. Omenimo le, da so dnevniki v petek 30. marca objavili na prvi strani govor predsednika države. Poleg njega pa ne preveč razveseljujočo novico, da se je, medtem ko je predsednik govoril, podražil bencin, mleko, plin, elektrika in še kinopredstave. Razumljivo je, da te povišice, čeprav niso procentualno visoke, neprijetno vplivajo na ljudi. Pozitivni zaključki predsednikovega govora se tako razblinijo v vsakdanjih problemih, zlasti kadar smo blizu koncu meseca, in pohajajo zadnji ostanki mesečnih plač.

Prej smo omenili sindikalni zakon. Tudi predsednik je v svojem govoru potrdil skorajšnjo objavo tega zakona. In na sindikalnem polju se dogajajo razne novosti. Ker je „nevarnost“ blizu, se pripravljajo na obrambo. Zato je bilo v zadnjem času, in tudi konkretno v tem tednu, več poizkusov za gremialno edinstvo. Kot znano, je argentinski sindikalizem, zlasti po padcu peronistične vlade, razklan na več delov in delcev. Večji del sindikatov je sicer interveniranih, a v njih imajo kljub temu vpliv bivši gremialni veljaki. Ti so potem povezani (neuradno, kajti sindikalno delovanje je delno prepovedano) s somišljeniki, in tako so nastale razne kratice, ki predstavljajo različne odtenke gremialno-političnega življenja. V bistvu pa je skoraj vsem skupen peronistični izvor.

Najvažnejši med temi formacijami sta prav CNT (Narodna komisija za delo) in pa „los 25“ (to je „petindvajset“ čeprav to ne pomeni, da je v to skupino včlanjenih petindvajset gremijev. Bil je primer „32 demokratičnih gremijev“ ki jih je na koncu ostala komaj desetina; a to le mimogrede). Med njima je zadnje čase tekkel tih, a ne manj oster boj za nadvlado nad delavskim gibanjem. Sedaj pa so napeljeni močni stiki, da bi prišli do enotnosti vidikov in skupnega vodstva. „Bratje naj bodo združeni“ je pel Martin Fierro, in ker sindikalisti pričakujejo nevihte, je naravno, da se hočejo združiti. Vprašanje je le, če je strah močnejši kakor njihovi notranji spori.

Končno še omemba razpleta Beagelskega problema. Argentina je že imenovala komisijo izvedencev, ki je te dni odpotovala v Rim, kjer se bodo udeležili, skupno s čilsko komisijo zasedanj vatikanskih strokovnjakov, in skušali najti izhod mejnemu nesporazumu med Argentino in Čilom. Da bi jih Bog navdihnil! Kajti od njih uspeha ali neuspeha je odvisen v bodočnosti trajen mir na jugu kontinenta.

Tine Debeljak

Med knjigami in revijami

JOŽE KRIVEC: PIJ, FANT, GRENKO PIJAČO

Slovenska kulturna akcija je izdala za božič novo pripovedno knjigo pisatelja Jožeta Krivca pod naslovom: Pij, fant, grenko pijačo! Črtice, ki jih je zbral in uredil pisatelj sam, obsegajo 290 strani in jih je ilustriral slikar Ivan Bukovec, ki je tudi knjigo opremil.

Prvi vtis, ki ga dobiš po prebranju teh črtic je: zopet zbirka domačijskega realizma o naši begunski poti od začetka vojne 1941 do emigracije, o življenju vanjo in vrnitvi domov in v poezijo haloških gor, od katerih se pravzaprav nisi ločil nikdar. Ta druga knjiga Krivcove črtice je organsko — slovnogno in snovno — izrastla iz prve, ki jo je l. 1942 izdal v Slovenčev knjižnici pod naslovom Dom med goricami, in za katero je tedaj dobil Prešernovo nagrado ljubljanske občine. Te druge črtice so bile podobne iz haloškega vinogradniškega življenja, kakor ga je pisec doživljal v mladosti in opazoval okrog sebe; predvsem so se mu posrečile zgodbe iz viničarskega okolja, ki so bile močne socialne podobe haloškega proletarskega človeka. Tako močne, da mi je še sedaj po 35 letih v spominu njegova Viničarjeva selitev. Začetek vojne l. 1941 in nasilna izselitev iz Halož je pretrgala to ustvarjanje v nakazani smeri in ga obrnila v novo

sodobnost: v opisovanje trpljenja haloških ljudi doma in, ločenih od njega, hrepenenja po goricah in haloški zemlji. Haloški težaki so dobili domoljubno idealistično potezo v svoj obraz: vztrajati na svoji zemlji, da jo rešijo za potomce. One pa, ki so se haloški zemlji odtegnili v Ljubljansko provinco, je zajela državljanska vojna, begunstvo in emigracija.

In ta delež haloške usode je zdaj snov druge Krivcove knjige. To je tista grenka pijača, ki naj jo odslej pije fant z vinom haloškega trpljenja povsod, kjerkoli se nahaja zunaj Halož, v raznih etapah slovenske usode po onem aprilu l. 1941. Parkrat se začetkoma še spomni usode Haložanov doma pod nacisti (Velikonočni kres, Vinogradnikova smrt), dočim v nadaljnjih črticah že sega snov čez haloški okvir v ljubljanski prostor in njega usodo. Tako je usoda Tinetovega očeta, ponosnega dolenskega kmečkega gruntarja, deportiranca na Rab v črtici Grob na Rabu, že zamenjala haloškega vinogradnika.

Ta motivnost je obdelana v I. delu črtic, ki naj bi ga označevali uvodni verzi iz Balantiča: Kako doma je dobro in lepo / vsi dnevi nosijo klubok postrani. — Pa ga ne, ker ti dnevi v nekaj dobri in lepi deželi, so zdaj dnevi selitev, smrti in celo groze.

Pravičnejše je označen II. del s Prešernovim verzom: Manj strašna noč je v črne zemlje krilil, / kot so pod

(84)

svetlim soncem sužni dnovi. — V njem so namreč prikazani Izdani bataljoni, to je: pobje domobrskih bataljonov v Kočevskem Rogu. Toda nekdo se je rešil iz brezna in ta daje pisatelju gradivo, da je dokumentarčno, dasi stilistično po svoje, obdelal ta dogodek. (Nekje sem že omenil, da tako, kakor je Jurčič podal Napoleonovega vojaka, Dolenca Pajka, doživetje poraza ob Berezini na Ruskem.) Ta črtica velja bolj kot dokument, toda prava literarna umetnina istega motiva je naslednja črtica Pot proti domu: Domobranec, ki se je rešil kolektivnega pomora, se skriva v bližini domače hiše, pa ga izda domač pes, a tudi patroljo zapelje na napačno sled, zaradi česar ga potem pobijejo. Psa namreč, ki tako reši domačega sina. Črtica, ki zasluži, da pride v vse naše izseljenske šolske čitanke, na kar opozarjam morebitne sestavljavce. Prav tako je močna naslednja novela Svet za žico, ki je svoj čas izšla v taboriški reviji Svet in dom, katero je urejeval pisatelj sam in je že tedaj budila pozornost. Motiv iz italijanskega begunskega taborišča, ko hodijo taboriščniki (pravzaprav „D. P.“ razseljene osebe) na delo k laškim kmetom in se vname ljubezen med taboriščnikom in gospodarjevo hčerjo, pa se slučajno po fotografiji odkrije, da je njen brat, fašistični „črnosrajčnik“, ki je padel nekje v Sloveniji, ubil njegovega brata. Dobra novela, povezana z idilo kmečkega dela in okupacijsko usodnostjo ter notranje napeta. S prejšnjo ne predstavljata samo središčnega dela knjige, ampak sta tudi njega najboljši noveli. Njej se kvalitetno pri-

družuje takoj še tretja v tem delu, namreč Za hribi je nov svet. Ta prikazuje nevarno pot, na katero se je podala žena taboriščnika, da preko vseh straž in ovir pride še pravočasno v taborišče v Italijo, da ujame barko, s katero jo je mož prijaval za emigracijo. Popis poti te ubežnice čez zastraženo mejo domovine je podan realistično in dramatično. Te tri črtice so najmočnejši del v zbirki.

III. del vsebuje črtice iz življenja emigrantov v tujini. Zbrani so pod geslom župančičeve Dume: Siv dan je prišel, razšli smo se vprek in v šir / kamor gnala je sila življenja in srca nemir. — Nas je razgnala „sila življenja“ toda tudi srce je ostalo nemirno, spominjajoč se na povezavo ljudi tam in na zemljo še posebej. Je to zanimiva zgodba o Izpitu za hlapca, kako se inteligentni emigrant vživlja v nove razmere. Pa tudi oglašajo se spomini na dom in domače običaje (Verne duše). Sledi krajša črtica o povezavi imigrantov z onimi v domovini (Paket kave). Menim, da bi črtici Slovo in Sin bolj spadali v prvi oz. drugi oddelek, kjer se govori o dogodkih doma (Sin) ali v begunstvu v Italiji (Slovo). Sta tudi neke vrste uvod v naslednjo daljšo črtico Zemlja umira. Ta kaže, kako umira zemlja doma ob pomanjkanju sinov na zemlji, ki naj bi jo obdelovali; na drugi strani pa o sinu, ki se je že sprijaznil s tujim svetom; ne vrača se domov, pač pa pošilja vnuka na obisk k dedu. Kakor bi rad ded, da pritegne vnuka na zemljo mu ne uspe: vnuk je že vraččen v tuj svet. Povabi deda v Ameriko. Ta gre tja, a se od

domotožja vrne nazaj v Haloze. Družina je razdeljena: izseljenci uspevajo v novi domovini, zemlja doma pa umira in prehaja v druge roke... Usoda emigracije. Zadnja naj bi pokazala tak uspeh emigranta v svetu, kjer je s svojim delom dosegel visoko odklovanje Dobrega človeka. Emigracija evede v — tujini. Vsa bo dobil vtis, da je zgodba tega človeka dokumentarna, resničnosti opis Dr. Janeža, toda je le imaginarni, „po svoje prikrojen“ lik na osnovi nekaj skupnih potez, toda bolj zato, da se konča zbirka z uspešnim triumfom tistih, ki so zapustili domovino kot begunci, pa so v tujini našli svoj „prostor pod soncem“ in postali ponos širšemu človeštvu.

Tako je urejena ta druga knjiga, ki se pa sklene z neke vrste poetičnim dodatkom, pod geslom, katerega je postavil Krivec sam: Kot lastovke rade se vračajo v gnezda domača / misel naša prek morij se k grudi rodni obrača. In tu je ciklus v smislu Turgenjevih Pesmi v prozi, par čustveno opisnih sestavkov o vinskih goricah, grozdu in kleti, o vinu, žitu in kruhu ter o jutru v planinah in planiki kot simbolu naše domovine. Te „prozne pesmi“ naj so zadnja zveza emigranta z domovino, pa tudi — prva in najgloblja, povezana z ljubeznijo srca do daljne domovine. Kot pravi pisatelj: „Mnogi se ne vrnejo nikdar več. S poslednjim sladko mislijo nate (na domovino) se jim ustavlja srce...“

Tako je ta druga Krivcova knjiga črtic in novel knjiga naše zdomske usodnosti od l. 1941 preko 1945 do danes.

Novice iz Slovenije

VRTOVIN — V okolici gornjega Vrtočina na Primorskem so se trije odrasli fantje igrali na ognjem 26. februarja. Posledica — požar, ki je uničil 60 hektarjev gozda. Gasilo je požar 20 poklicnih gasilcev iz Ajdovščine, 150 vojakov in 50 vačanov; po devetih urah jim je uspelo preprečiti širjenje ognja.

ŠKOFJA LOKA — „Uranska cesta“ je razburila Puštalce. Pravijo, da bi po osmi varianti, ki jo „predlaga“ škofjeljska občina kot za najboljšo rešitev, moralo pustiti svoje domove 35 puštalskih družin. Puštalceni so se množično udeležili zbora krajanov in se izjavili proti šestim variantam (od enajstih), ki posegajo po puštalski zemlji.

RAVNE — Ravenska železarna je gospodarsko dobro vodena, pravijo pa, da je znana po neurejenih „samoupravnih odnosih“. In to kljub temu, da je lani 21 ravenskih Tozdov sprejelo 67 samoupravnih aktov ali vsake štiri dni enega... Pa vendar nekaj ne gre in vmes je posegla partija. Sami oni gospod tovariši predsednik Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Franc Popit je sredi februarja dal ultimatum vodilnim delavcem železarne: „Prenesite odstopne izjave 31. marca, če do takrat ne boste ustvarili pogojev za novo kvaliteto v samoupravnih odnosih“.

LJUBLJANA — Januarja je bil po podatkih samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino izvoz kar za trikrat večji, kot je bilo načrtovano. Toda izredno se je povečal tudi uvoz in tako je po rezultatih zunanjetrgovinske menjave izvoz dejansko zaostal za 16 odstotkov.

LJUBLJANA — Marksistični center ljubljanske univerze in visokošolske organizacije združene dela so 27. februarja predložili predlog o poimenovanju univerze Edvarda Kardelja. Predlog je bil sprejet.

MARIBOR — Studentje in „delavci“ mariborske univerze se morajo do konca marca odločiti, ali so za izvolitev še tretjega prorektorja. Dosedaj je na univerzi prorektor iz vrst „delavcev“ in prorektor-študent, novi prorektor pa naj bi bil iz vrst učiteljev.

LJUBLJANA — Občinski podjetje Tozd Javna razsvetljava je nekoliko „priedila“ račun za vzdrževanje ljubljanskih luči. Iz mestnega proračuna so ji nakazali okoli tri milijone dinarjev, tržna inšpekcija je ugotovila, da je račun za 417.478 dinarjev previsok. Javna razsvetljava je zaračunala delo, ki ga njeni delavci niso opravili in tudi material, ki ga niso porabili... Tržna inšpekcija je tudi ugotovila, da je račun prevelik le v lanskoletnih računih, ker dokumentacije za druga leta ni.

LJUBLJANA — Ljubljanska Drama je kot svojo četrto letošnjo premiero pripravila igro nemškega pisatelja Fr. Wedekinda „Duh zemlje“. Wedekindova dela so zadnje čase pogoste na raznih, predvsem zahodnoevropskih odrih. Pred časom je tržaško Stalno slovensko gledališče uprizorilo njegovo „Pomladno prebujenje“.

Zasluzeno priznanje

Prijatelj našega lista iz Koroške nam je sporočil, da je bil vsem slovenskim izseljencem znani in visoko spoštovani župnik v Vogrčah g. Vinko Zaletel imenovan za duh. svetnika Celovške škofije. Veseli nas, da je g. V. Zaletel dobil to priznanje, ker ga je resnično zaslužil za svoje bogato in v pravem pomenu besede nesebično življenjsko delo.

Vemo, da ga starejšim izseljencem ni treba predstavljati. Prav pa je, da mlajšim članom naše emigracije prikazemo v kratkih potezah osebnost g. župnika. Vinko Zaletel je bil rojen 1. 1912 v St. Vidu nad Ljubljano. Leta 1936 je imel novo mašo in je kaplanoval v domovini v Trzinu. Ko pa so Nemci zasedli Gorenjsko je dobil mesto pri Trnovski fari v Ljubljani. Maja 1945 je šel v begunstvo. Od tedaj pa do leta 1950 je nekako gostoval na koroški fari Podgorje. Njegovo najbolj plemenito in skrito delo iz tiste dobe je bilo pošiljanje paketov beguncem v razna taborišča. Stroške je nosil sam. Njegov znanec pripoveduje, da je bila soba g. Vinkota v tisti dobi polna najrazličnejšega blaga, ki ga je sam pakiral in potem raznašal ali pošiljal beguncem po pošti. Na Koroškem je služboval kot kaplan v Podgorju, št. Jakobu in Rožu in sedaj je že nekaj let župnik v Vogrčah v Podjuni. V župniji, v cerkvi in na pokopališču,

LJUBLJANA — Na ljubljanski Pedagoški akademiji so pred štirimi leti odprli tudi oddelek za gospodinjstvo. Letos se je v prvi letnik vpisalo 20 rednih študentov, 15 novincev gospodinjstva študira ob delu.

LJUBLJANA — Za tridesetletnico ljubljanske kinoteke so predvajali razne filme iz nekdanjih dni. Za Ljubljance je gotovo najzanimivejši film „Ljubljana 1911“, ki so ga slučajno našli prav pred kratkim in katerega avtor je neznan.

LJUBLJANA — Ljubljansko Delo je v podlistku obravnavalo NLP — „Neznane letede predmete“. Od tedaj so začeli tudi v Sloveniji pogosteje videvati te predmete... Listom pišejo bralci iz raznih krajev, da so videli krožnike in cigare, kako so letale po zraku...

CERKNICA — Cerkiški podjetje Brest se je kar dobro uveljavilo s svojim pohištvo. Lanska prodaja je bila ugodna, zaslužek dokajšen, čeprav nekoliko manjši, kot so načrtovali. Skrbni pa partijo nezanimanje delavcev za razne družbenopolitične organizacije. V Brestu je med 2240 zaposlenimi le 158 komunistov.

LJUBLJANA — Kulturna skupnost Slovenije je odprla gostovanje ljubljanske Drame v Moskvi in Tbilisiju. Drama je predvajala v moskovskem gledališču v petih predstavah „Gospoda Glembajevi“, delo Hrvata Krležje, Ibse-novega „Malega Eyolfa“ in Molierove „Scapinove zvijače“. V Tbilisiju pa so ista dela predvajali v štirih predstavah. Kot vidimo, ni kulturno vodstvo smatralo za potrebno, da prikaže kako slovensko delo.

LJUBLJANA — Ljubljansko železniško gospodarstvo je kupilo 12 novih štiriosnih spalnikov. Ti vagoni imajo po enajst dvoposteljnih kabin, kuhinjo in dve toaleti, vozili bodo na progah do Kopra, Beograda in Sarajeva. Do sedaj je na progah v Sloveniji v notranjem prometu bilo sedem spalnikov, novi se bodo vključili v promet z novim voznim redom 25. maja.

MARIBOR — Mariborska Drama je na svojem odru prvič uprizorila Shakespearovo „Kralja Leara“. Delo je režiral Branko Gombač, ki je tragične sestavine igre „prevedel“ v problematično „gratesko“. Glavno vlogo je igral Marjan Bačko, norca pa igrala Minu Kjudrova.

LJUBLJANA — Ljubljanska Opera je po skoraj dvajsetih letih spet pripravila 6. marca Dvorčakov „Rusalko“. Dirigiral je Vladimir Kobler, naslovno vlogo je pela ženi Živkova, Zlata Ognjanovičeva v vlogi knežne, gost Andrej Malahovski iz ČSSR pa je nastopil v vlogi Povodnega moža.

KRANJ — Kranjčani so v dveh dneh zgubili dve gostilni. 5. marca so z velikimi rineži (buldozerji) „spravili s sveta“ gostilno „Turist“, 7. marca pa so dinamitali dvanadstropno Finkovo hišo na nekdanjem kranjskem „Bekselnu“, kjer je bila do nedavnega gostilna „Lovec“.

povsod je vidna delavnost g. župnika. Vse je prenovljeno, delo poglobljeno. Pri prenovitvenih delih v cerkvi so našli starodavne freske ki so jih tudi po njegovi zaslugi restavrirali. Tako so danes Vogrče po prizadevanju g. župnika Zaletela ne le vzorno urejena fara, ampak tudi izletniška točka. Poleg vsega tega pa ima g. župnik Zaletel veliko zaslugo v tem, da je ohranil slovensko podobo prelepe župnije Vogrče. Nikdar ni popuščal v prepričanju, da naj Slovenec ostane Slovenec. V tem bi ga lahko posnemali marsikateri vodilni laiki pa tudi — nekateri duhovniki.

Poglavje zase pa je delavnost g. župnika na širokem polju narodnega prebujanja in prosvetnega delovanja. V stotine in stotine gre število njegovih predavanj, prirejanja akademij, režiranja iger. Sveta je prepotato toliko, da naj tudi njega lahko imenovali svetovnega popotnika. Vse kar je videl zanimivega po svetu, je posredoval drugim z zanimivimi predavanji in skioptičnimi slikami. Veliko pozornost posveča opisu koroške zgodovine, koroškega življenja in vsemu, kar naj ohranja slovenski živelj na Koroškem.

Gospod župnik! Številnim čestitkam se pridružuje tudi Svobodna Slovenija s prošnjo Bogu, da bi Vam dal zdravja in moči, da bi mogli še dolgo nadaljevati Vaše plemenito delo.

XXXII. občni zbor društva Zedinjena Slovenija

Že nekaj tednov nazaj so oglasili v naših listih sporočali članom pa tudi drugim Slovincem po svetu, da je upravni odbor društva Zedinjena Slovenija sklical 32 redni občni zbor za 25. marca 1979. Ob 8.30 je bila v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša za vse umrle in žive člane društva, nato pa v zgornji dvorani občni zbor.

Prišel ga je predsednik Marjan Loboda, ki je ugotovil pravilnost sklica v smislu društvenih pravil. Pozdravil je vse navzoče, ki so polno zasedli dvorano, se spomnil umrlih članov — za njih pokoj so navzoči zmolili Očenaš. Zborovalci so nato, kakor je že v navadi, odobrili pozdravna pisma predsedniku republike gen. J. R. Videli, argentinskemu primasu kardinalu J. C. Aramburuju in predsedniku Narodnega odbora za Slovenijo Milošu Staretu. Poleg tega so še soglasno sprejeli predsednikov predlog, da se pošlje pozdrav vsem svobodnim slovenskim organizacijam in ustanovam, ki sestavljajo Slovenijo v svetu.

Po tem uvodu je predsednik prešel na dnevni red občnega zbora. Občni zbor je soglasno sprejel predlog za določitev overovateljev zapisnika tega občnega zbora in pa dveh preštevancev glasov. Za overovatelja sta bila določena Batagelj Slavimir in Jože Repovž, za skrutinatorja pa Valentin Urbančič in Lojze Kočar. Naslednja točka dnevnega reda je bila odobritev zapisnika prejšnjega občnega zbora. Občni zbor je odobril sprejetje zapisnika na predlog overovatelja Batagelja brez branja.

Poročilo tajnika, blagajnika, mladinskega in prosvetnega referenta

Takoj nato so sledila poročila odbornikov. Iz poročila tajnika Tineta Selana je bilo razbrati, da je imelo društvo v pretekli poslovni dobi 1020 članov; med dobo je umrlo 12 članov, prav toliko pa se jih je tudi včlanilo. Odbor se je sestajal redno na bimestralne seje, posamezni odborniki pa so teden-

Umrlj od 28. 2. do 7. 3. 1979:

LJUBLJANA — Justina Vozel r. Krese; Oto Pavlin, 80, up. žel. prom.; Franc Makovec, up. žel. kurjač; Janez Hribar; Jože Kušar, 82, žel. up.; Pavla Mencej r. Dolhar, 73; Alojzij Pleško; Tatjana Kavc Bitenc; Rozalija Sojer; Ana Zanoškar, up.; Ana Svigelj r. Jeme; Bogdan Domicelj, up.; Rozalija Oblak, 68, up.; Janez Mežnarčič, 55; Marjana Podborske, 74; Marija Vadnov, 90; Marija Merlak r. Beve; Marija Zahojnik r. Kreča; Hilda Jereb r. Trčič.

RAZNI KRAJI — Pavel Gal, pisatelj, Maribor; Ivanka Ravnikar, up., Moravce; dr. Anton Vidic, zdravnik lj. voj. bolnice, Poljčane; Jože Uranker, 70, poštni up., Celje; Jože Gaber, 80, up. krojač, Sora; Janez Oberč, up. čevlj. mojster, Škofja Loka; Matevž Hace, partizanski politkomisar, Stari trg pri Ložu; Niko Kladnik, trgovec in posestnik, Sevnica; Marija Kastelic, Andrejčičova mama, Gor. Podboš; Tone Suhadolnik, Jezero pri Podpečih; Anton Zupančič, up., Bistrica pri Sentrupertu; Anton Janežič, Jurčkov, Grosuplje; Alojz Jakoš, Črna vas; Angela Berlič r. Logar, Španova mama, Dravlje-Lj.; Terezijska Dornik r. Oblak, 87, Črnuče; Marija Žnidarič r. Bečaj, 54, Grosuplje; Janko Prvinšek, Zavrh; Vinko Rupnik, up., Šentvid-Lj.; Jože Hafner, 67, Senčur; Franciška Zule, 90, Domžale; Urška Kovšek, 76, Bizovik; Janez Bole, Brezovica; Marija Zupan r. Modic, Nadgorica; dr. Alojz Tavčar, ing. agr., starosta slov. genetikov, častni doktor lj. univerze, up. redni profesor zagrebške univerze, Zagreb; Doroteja Bučar, 65, Ivančna gorica; Marija Klavčič, 92, Kamnik; Gabrijela Gudrih, Žužemberk; Ela Ozimek r. Lesar, Ribnica; Marija Šraj, Tajnikova mama z Bloške planote, 95, Nova vas; Justina Brance r. Stante, Slivnica; Aleks Domicelj, Rakke; Vera Starc, up., 63, Kranj.

SLOVENC I V ARGENTINI

Osebnice:

Umrlj: V Buenos Airesu so umrli: 27. marca ga. Meri Dekleva v 87 letu starosti, doma iz Vipave. Pokopana je bila 29. marca na pokopališču Chacarina.

2. aprila g. Maks Skrvlovnik v 53. letu starosti, brivski mojster iz Carapachaya. Pokopan je bil 3. aprila na pokopališču Olivos.

31. marca ga. Rada Zupanc roj. Adamič. Pogreb je bil 3. aprila na pokopališču Villegas.

Krsti: V slovenski cerkvi Marije Pomagaj sta bila v nedeljo 1. aprila krščena Gabrijel Jože Pugelj, sin Jožeta in ge. Kristine roj. Golob. Za botra sta bila Janez Golob in ga. Jožica Pugelj. Krstil je msgr. Anton Orehar. Damijan Vinko Tomazin, sin Jerneja in ge. Ivanke roj. Trobec. Botrovala sta Tone Javoršek in ga. Jožica Tušek. Krstil je g. župnik Jože Škerbec.

Krščena je bila Romina Marija Zarnik, hči Ivana in ge. Marije roj. Pirč. Botrovala sta Janez Pirč in ga. Kristina Jerovšek. Krstil je očetov brat g. redovnik Andrej Zarnik.

Vsem srečnim staršem iskrene čestitke.

Nov diplomat: Na univerzi v La Plati je na ekonomski fakulteti diplomiral Jurij Mustar iz Ezeize. Dobil naslov „contador público“. Čestitamo! (Nad. na 4. str.)

sko reševali najvažnejše tekoče zadeve. V poročilu je tajnik zapisal, da se društvo premalo zanimajo mlajši člani, ki bi mogli in morali z vstopom v odbor poživiti delo društva. Ob koncu se je zahvalil poštvovalni gđ. Miji Markeževi za delo v pisarni in v knjižnici.

Blagajniško poročilo je zaradi odsotnosti blagajnika M. Skvarče prebral tajnik. Posebnih stvari ni bilo razvideti iz poročila, ker suhe številke pač ne povedo vsega dela na tem važnem finančnem polju, ki je za vsako organizacijo življenjskega pomena. Finančni težav je bilo dovolj, uspehov manj, zato bo tudi ena naloga novega odbora in blagajnika, da poišče virov za uspešno delo društva.

Poročilo o mladinskem referatu je podal Stane Mehle, ki je povedal, da je referat izvedel v prejšnji poslovni dobi šahovski turnir, ki je bil končan junija. V zaključnem tekmovanju se je pomerilo osem najboljših slovenskih šahistov iz raznih slovenskih središč. Zmagovalec turnirja je bil France Marolt. Specifično delo referata pa je po nekaj sestankih v začetku dobe zamrlo. Vendar je referent kljub bolezni in privatne pre zaposlenosti imel več stikov s posameznimi osebami, ki se trudijo z delom med mladino. Pred kratkim je tudi prejel v proučevanje pisan priručnik za delo med mladino, ki ga je sestavil Dušan Suštaršič z mladimi sodelavci. Vsekakor bo novi referent nujno moral pregledati priručnik, ga morja popraviti ali prirediti, da se bo bolj oživilo delo med mladino.

Prosvetni referent Stanko Jerebič je v poročilu omenil svoje delovanje pri izvedbi spominke jumijske proslave za padle žrtve in pa sodelovanje pri izvedbi Slovenskega dne. Obe te prireditvi sta tradicionalni in delo prosvetnega referenta je v glavnem skrb za čimvečjo kakovost izvedbe. Predlagal pa je izvedbo tečaja, ki naj obširno in dokumentarno prikaže mlajšim potek medvojnih let v Sloveniji, našo borbo in umik v svobodni svet. Omenil je tudi slovensko radijsko uro, ji zaželel več kvalitete in pa podpore s strani naših podjetnikov.

Poročilo o šolstvu

Referent za šolstvo France Vitrih je v podrobnem poročilu obdelal slovenske osnovne šole v Argentini. Dvanajst jih je, obiskuje jih letos 504 otrok, poučuje pa 71 učnih moči. Šolski odsek se mesečno sestaja na sejah, kjer se pomeni o delu šol in o skupnih šolskih prireditvah. Prireditev ob začetku šole, Alojzija proslave, Slovska proslava, zaključni šolski izlet, ki se ga je udeležilo lani 371 otrok, spremljala pa jih je 42 spremljevalcev. V delo šolskega odseka spada tudi mladinska kolonija v počitniški dom dr. Hanželiča v Kordobске gore. Kolonijo je vodila Majda Bukovčeva, pomagali so ji Betka Vitrih, Anica Semrov, Ivanča Čop, Marjanka Lenarčič, Gregor Batagelj in Pavle Novak. Otrokom so na tej koloniji predavali med drugimi dr. Vinko Brumen, dr. Jože Krivec, ing. Jože Žakelj in p. Lovro Tomažin. Nad kolonijo je do konca svojih moči bdel zdaj že pokojni dr. Rudolf Hanželič, katerega se bodo nekdanji „kolonisti“ spominjali v hvaležni molitvi. Ves čas mu je skrbno pomagal Rudolf Smersu. Šolski odsek je tudi razmnožil dva dela novih učnih listov za nižje razrede in pa kratak pregled z osnovami slovenskega slovca na načinom poučevanja, ki ga je pripravila Zdenka Janova. Za pravilno petje je odsek izdal note za slovensko himno in za himno „Slovenija v svetu“, ki jih je pripravila Anka Gaser-Saveljeva. Ob koncu se je referent zahvalil vsem, ki so šolski odsek Zedinjene Slovenije spremljali in mu kakorkoli pomagali, da bi ohranili družino slovenskih šol v Argentini.

Za poročilom referenta za šolstvo je tajnik prebral še poročilo, ki ga je o delu Srednješolskega tečaja ravnatelj Marka Bajuka poslalo občnemu zboru ravnateljstva tečaja. Iz poročila je razvidno, da je v letu 1978 tečaj v Slovenski hiši obiskovalo 209 dijakov. 18 učnih moči pa je poučevalo naslednje predmete: verouk, slovenski jezik, človečansko vzgojo, petje, zemljepis, zgodovino, etnografijo, zgodovino vojnih let in revolucije; v petem letu je obvezno tudi sodelovanje pri izdaji vsakoletnega almanaha. Na seji profesor-skega zbora je bil za šolsko leto 1979 izvoljen za ravnatelj dr. Marko Kremžar.

Poročilo predsednika Marjana Loboda

Sledilo je poročilo predsednika Marjana Loboda. Podrobno je prikazal delo in trud društva, ki je kakor vedno skušalo pozitivno vplivati na različna področja prestrega organiziranega življenja demokratičnih Slovinccev v Argentini. Predsednik je v svojem poročilu med drugim naglasil: „Zedinjena Slovenija je tudi v tej poslovni dobi izpolnjevala svojo nalogo do slovenske skupnosti tudi v Medorganizacijskem svetu. Zastopstvo Zedinjene Slovenije je vedno poudarjalo na sejah sveta, da ima vse naše organizirano delovanje svoj smisel in pomen le v kolikor bo zvesto svojemu poslanstvu, ki je poslanstvo slovenske protikomunistične emigracije: Vztrajno delo za osvoboditev Slovenije od komunistične diktature. Če izgubimo ta cilj izpred oči, smo zgrešili smer in polom bo neizbežen. Tudi za nas velja naročilo ruskega filozofa Berdjajeva: „Delaj kar moraš, pa naj stane kar hoče!“ In mi moramo vztrajati pri odporu proti komunistični tiraniji doma, pa naj stane kar hoče!“

Nato je predsednik poročal še o posebnem nagradnem žrebanju, ki se je izvršilo v okviru Medorganizacijske-

ga sveta na pobudo Zedinjene Slovenije, katerega čisti dobiček je bil poslan kot prispevek za Slovenski dom v Parizu in v pomoč rojakom v Beneški Sloveniji. Materialna pomoč ni bila velika, ima pa velik moralni pomen. Poročal je tudi, da je društvo kot predstavniška organizacija Slovinccev v Argentini podalo posebno izjavo o stanju v Argentini in o upravičenosti in pravilnosti borbe argentinskih obojazenih sil proti mednarodnemu terorizmu in jo poslalo predsedniku republike gen. J. R. Videli. Izjavo, ki je bila objavljena v tedniku Svobodna Slovenija, so ponatisnile mnoge slovenske publikacije v svetu in moremo reči, da je zajela širok krog svobodnih Slovinccev. Poudaril je ob koncu svojega poročila, da je Zedinjena Slovenija tudi v preteklem letu v glavnem izpolnjevala nalogo v naši skupnosti: Predstavljala je našo skupnost pred tukajšnjim svetom, povezovala in koordinirala po svojih močeh in možnostih naše pestro organizacijsko življenje in zvesto in odločno branila značaj naše emigracije. Predsednik Loboda je zaključil svoje poročilo z zahvalo vsem, ki so ga v obih poslovnih dobah v zadnjih štirih letih spremljali in z njim nosili teže odgovornosti; zahvalil se je vodstvu Slovincce hiše in msgr. Oreharju za dobrohotno naklonjenost, tedniku Svobodna Slovenija in Milošu Staretu za razumevanje in sodelovanje, Miji Markeževi za delo v pisarni, domovom za sodelovanje v Medorganizacijskem svetu in vsem članicam in članom za zaupanje, pa tudi oporo in sodelovanje.

Člani so se ob koncu poročila tudi zahvalili predsedniku Marjanu Lobodi za njegovo delo pri vodstvu društva z obilnim ploskanjem.

Kot zadnji je nato nadzorni odbor poročal, da je pregledal delo društva in društvene knjige in predlagal odboru razrešnico s pohvalo. Razvila se je razmeroma živahna debata, nakar je občni zbor sprejel poročila in soglasno odobril predlog nadzornega odbora za razrešnico dosedanjemu odboru.

Volitev novega odbora

Takoj nato je predsednik stavil vprašanje glede morebitne kandidatne liste za volitve. Toda kakor je že precej običajno, ni bilo druge liste razen odbore z Božom Stariho kot predsednikom ter naslednjimi člani: ing. arch. Jure Vomerger, Loboda Marjan, Cof Emil, Dimnik Janez, Vitrih France, Jernej Tomazin, Frido Benzik, Grohar Nace, ki sestavljajo ožji upravni odbor. V širši odbor pa so bili predlagani msgr. Anton Orehar, Miloš Stare, Glinšek Ignacij, Žužek Stane, Jereb Janez, prof. Vovod Tine, Oberzan Stanko, Tičar Beno, Lobnik France, notar Sone Alojzij, Sušteršič Marjan, Mehle Stane, Klemenčič Ivan, Dobovšek Jože; v nadzorni odbor Selan Tine, Pernišek France in Pograjc Marjan za namestnike Jerebič Stane, Marjana Batagelj, Markež Jože in Marjana Marn, v razrešnice dr. Milan Komar, dr. Jože Dobovšek in Magister Milan.

Predsednik Marjan Loboda je nato dal kandidatno listo na glasovanje; ker ni bilo druge liste, se je glasovalo javno. Preštevalec Urbančič Valentin in Kočar Lojze sta ugotovila, da je bila lista izvoljena soglasno, nakar je dosedanji predsednik društva Marjan Loboda predal vodstvo novoizvoljenemu predsedniku Božu Starihu. Novoizvoljeni predsednik se je zahvalil za zaupanje, istočasno pa ugotovil, da se je prvič zgodilo v tridesetih letih društvenega življenja, da je nekdanji predsednik po premoru nekaj let prevzel mesto, pa tudi večina odbornikov sodeluje v odboru že vrsto let. To ni ravno znak organizacijske krize, toda tudi ne znak bujnega življenja, je zatrdil novi predsednik, in dodal, da odbor kljub vsemu gleda z optimizmom v slovensko bodočnost v Argentini. V nadaljnjih izvajanjih je nakazal smernice za delo v društvu: šolstvo, poživitev knjižnice, predvsem pa poživitev in utrditve društva z vključevanjem mladih in društveno delo, stiki s sorodnimi emigrantskimi skupinami, pa tudi naš doprinos k pravilnejšemu gledanju na Argentino z informiranjem slovenskih središč v svetu.

Med predlogi in slučajnostmi je novi odbor dal na odobritev predlog, ki ga je pripravil prejšnji odbor o zvišanju članarine in posmrtnskega sklada. S soglasno odobritvijo predloga znaša nova posmrtnska podpora od 1. aprila dalje 200.000.— pesov, če umri član na dan smrti ni bil v zaostanku s članarino več kot 90 dni. Prav tako velja od 1. aprila dalje nova članarina za samskega člana 1000.— pesov, za družino pa 1.500.—. Otroci imajo pravico posmrtnske podpore do starosti 18 let, toda morajo biti vpisani v društveni kartoteki. Pri razpravi je bilo tudi več mnenj, da bi se eventualno z dviganjem inflacije dvigala tudi članarina. Vendar je v zvezi s tem treba rešiti nekaj pravnih in upravnih vprašanj, zato je občni zbor pooblastil upravni odbor, naj ga prouči in ukrepa.

Darovali so

V tiskovni sklad Svobodne Slovenije so darovali: K. K. v spomin rajni gđ. Rozi Golob, 100.000 pesov; N. N. Castelar namesto cvetja na grob dr. Rudolfa Hanželiča in gđ. Rozi Golob, 10.000 pesov in N. N. Morón 12.500 pesov. Iskrena hvala.

V podporni sklad Zveze slovenskih mater in žena so darovale na mesto cvetja na grob gđ. Rozi Golob: ga. Ruža Šuc, \$ 10.000.—; ga. Marta Je-ločnik, \$ 10.000.—; N. N., \$ 65.000.—; ga. Marija Eiletz, \$ 10.000; ga. Pavlina Dobovšek, \$ 10.000.—. Na mesto cvetja na grob ge. Marije Sabotič pa ga. Milka Pezdirc 10.000 pesov.

Slovinci v Argentini

(Nad. iz 3. str.)

RAMOS MEJIA

Občni zbor Slomškovega doma

V soboto 24. marca je odbor Slomškovega doma v Ramos Mejia podal obračun o svojem delu. Na obnem zboru, ki se ga je udeležilo lepo število članic in članov, so bili slovesno sprejeti tudi novi člani, to je mladi, ki so letos spolnili 18 let. K njihovem zavestnemu vključenju v organizirano slovensko skupnost jim je predsednik Ivan Makovec iskreno čestital, vsi navzoči pa jih pozdravili s toplim aplavzom. Iz poročil odstopajočega odbora je bilo razvidno, da je dobro in uspešno deloval v korist članstva in ustanove. Nakazane so bile tudi naloge, ki čakajo novi odbor, to je predvsem dograditev Doma, da bo tako še bolje služil svojemu namenu. Novi odbor, ki je bil soglasno izvoljen, je sestavljen takole: predsednik Potočni Matevž, I. podpredsednik Brula Janez, II. podpredsednik Šušteršič Marjan, tajnik Golmajer Bogdan in blagajnik Hribar Zdenko; referate pa vodijo: kulturnega šifer Marjan, finančnega Zupan Herman, prireditvenega Kastelic Tone, gospodarskega Rode Tone, šolskega Lavrič Lojze, mladinskega Milan Magister, socialnega Zupan Herman st. in združni referat Vester Fran. V širšem odboru so še: Tomazin Franc, Škraba Tone, Bohinc Tine, Škerlj Stane, Tomazin Jernej, Smole Ivan, Potočar Martin, Percar Franc, Javoršek Tone, Marinič Milan, Nose Maks, Jeločnik Avgust, Magister Olga, Marinič Ivanka, Majhen Mojca in Marin Joža. V nadzornem odboru sta Fink Božidar in Loboda Marjan, upravnik pa je Hribovšek Franc.

SAN MARTIN

21. marca je sanmartinska Liga Žena-mati imela svoj prvi letošnji sestanek. Članice so se pogovorile o prihodnjem delu v tem letu. 18. aprila ob pol sedmi uri se spet zberejo in že vnaprej prijazno vabijo vse članice in sploh Slovenke iz okoliša.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Tečaj slovenščine za kasteljansko govorečo mladino se bo začel v soboto 21. aprila ob 10.30 tudi za otroke v predšolski dobi, to je od 4. do 6. leta starosti.

PO ŠPORTNEM SVETU

SLOVENC Bogdan Norčič — senzacija v Lahtiju. V Lahtiju na Finskem so bile od 2. do 4. marca tradicionalne smuške tekme: teki in skoki na srednji in veliki skakalnici. Na srednji je Bogdan Norčič zasedel „samo“ 12. mesto; govorili so celo o nekakšni športni krizi tega najboljšega slovenskega smuškega skakalca. Zato pa je kar zasenčil na veliki skakalnici vseh 78 tekmovalcev — saj ni nihče pričakoval visoke uvrstitve — celo zmagovalca Finca Kekkonena, ki je najboljši skakalec letošnje sezone, i je osvojil prvenstvo letošnje turneje avstrijsko-nemških skakalnic in predolimpijskega tekmovanja v Lake Placidu. Zmagovalec Kekkonen je osvojil naslov prvaka z 250,8 točkami in s skokoma 107, 110,5. Norčič je v prvi seriji bil drugi s skokom 105,5, v drugi pa je bil nekoliko slabši z 98 metri, vendar je v skupni oceni zadržal drugo mesto z 221,8 točkami. Tretji je bil Avstrijec Tuchscherer z 220,8 točkami. Norčič je za prvi skok dobil 117,6 točk, za drugi pa 104,1.

V LAKE PLACIDU v ZDA so se zbrali tekmovalci v alpskih disciplinah. V veleslalomu je šved Ingemar Stenmark ponovno dokazal, da je nesporno prvi v tej disciplini. Po prvem teku je bil sicer komaj tretji, toda v drugem je bil odličen in je osvojil prvo mesto. Jugoslavijo so v Lake Placidu zastopali Slovenci Bojan Križaj, Jože Kuralt in Boris Strel. Vsi so se uvrstili na odlična mesta: Križaju je za las ušlo tretje mesto, bil je 4., Kuralt je bil 9., Strel pa 17.

NOGOMETNI klub Olimpija iz Ljubljane je dobro začel spomladanski del tekmovanja v prvi ligi. Toda samo začel, ne pa nadaljeval. Tako je premagal doma tuzlansko Slobodo z 1:0, potem pa je nadaljeval „po starem“: Izgubil je s Crveno zvezdo in Partizanom iz Beograda. Dotedanja bera Olimpije je kaj skromna: 12 točk (4 zmage in 4 remiji) in seveda temu primerna uvrstitvev — zadnje mesto.

V drugi ligi je Maribor slabše začel, z drugega mesta je zdrknil na četrto, zelo pa si je opomogel velenjski Rudar, ki je v točkah dosegel Maribor (20 točk v 17 kolih), dočim je ljubljanski Mercator praktično obsojen na izpad iz druge nogometne lige.

Pri Olimpiji je po priimkih sodeč v prvem moštvu pet Slovencev, pri Mariboru eden ali dva, pri Velenju pa so vsi „importirani“ z juga.

OBVESTILA

NEDELJA, 8. aprila:

V Slovenskem domu v Carapachayu tombola.

Celodnevna prireditve v Slovenskem zavetišču.

V slovenski cerkvi Marije Pomagaj ob 9.30 blagoslov oljk in butaric, procesija ter sv. maša. Slovenske butarice bodo na voljo pred sv. mašo.

ČETRTEK, 12. aprila:

V slovenski cerkvi Marije Pomagaj ob 19 slovesno opravilo velikega četrta.

PETEK, 13. aprila:

V slovenski cerkvi Marije Pomagaj ob 19 bogoslužje velikega petka.

SOBOTA, 14. aprila:

V slovenski cerkvi Marije Pomagaj ob 22 velikonočna vigilija.

VELIKONOČNA NEDELJA, 15. aprila:

V Slovenskem domu v San Martinu velikonočni zajtrk.

SREDA, 18. aprila:

Sestanek Lige žena-mati v San Martinu ob 18.30 uri.

SOBOTA, 21. aprila:

V Slomškovem domu počastitev Slovenskega dne. Ob 21 uri predstava Krsta pri Savici.

NEDELJA, 22. aprila:

SLOVENSKI DAN V SLOMSKOVEM DOMU. Začetek ob 12 s sv. mašo.

Pri kulturnem programu vpriporitev drame Zorka Simčiča: Krst pri Savici.

SOBOTA, 28. aprila:

V Slovenski hiši koncert Bariloških slavčkov ob 21. uri.

Zedinjena Slovenija sporoča:

1 — Od 1. aprila 1979. dalje znaša posmrtnina \$ 200.000 (do sedaj \$ 100.000) za umrlega člana, ki ni bil v zaostanku s članarino več kot tri mesece.

2 — Od 1. aprila 1979. dalje znaša članarina za posameznega člana \$ 1.000 mesečno (do sedaj \$ 500) in za družino (vključno prijavljeni otroci do 18 let starosti) \$ 1.500 (do sedaj \$ 750) za zakonski par in \$ 800 za družino z otroci).

Na Slovenskem dnevu 22. aprila 1979 v Slomškovem domu v Ramos Mejia bo prilika za poravnanje članarine.

PODRUŽNICE:

EZEIZA
Ruta 205 (nasproti postaje)
Tel. 295-1197

C. SPEGAZZINI
Av. 25 de Mayo 136

SAN JUSTO
Almafuerte 3230
(eno kvadro od občine)

LOMAS DE ZAMORA
Hipólito Yrigoyen in Laprida

Dekoracije

OSREDNJA HIŠA:

LOMAS DE ZAMORA

Av. Hipólito Yrigoyen 8854/62
Tel.: 243-2291

(med Boedo in Sáenz)

Vse za dom

Pohištvo

Dekoracije

POZOR!

OGLAŠEVALCE IN ROJAKE, KI BI ŽELELI OBJAVITI VOŠČILA V VELIKONOČNI ŠTEVILKI NAŠEGA LISTA PROSIMO, DA ODDAJO BESEDILA NAJKASNEJE DO NEDELJE 8. t. m. V UPRAVI SVOBODNE SLOVENIJE V SLOV. HIŠI.

Včeraj, v serdo 4. aprila dopoldne je umrl bivši šolski nadzornik ALBIN PETELIN.

Narod slovenski živi naj, živi!

Na Belo nedeljo 22. aprila

prisrčno vabljeni v Slomškov dom na SLOVENSKI DAN. Pričetek ob 12 uri s sv. mašo in skupnim kosilom. Bogat kulturni spored: Gledališki prikaz drame Zorka Simčiča Krst pri Savici v režiji Maksa Borštnika. — Kosilo je mogoče nabaviti tudi v predprodaji v slovenskih domovih. — V počastitev Slovenskega dne bo predstava Krsta pri Savici tudi v soboto, 21. aprila ob 21 uri.

BELA NEDELJA, NAŠ SLOVENSKI DAN!

Takoj ugodno prodam zemljišče v Bariločah

(800 kv. metrov)
Km 3, Ruta del Faldeo

Informacije med tednom:
Av. Arias 2678, Castelar
TE.: 624-1643, 624-6024

JAVNI NOTAR FRANCISCO RAU CASCANTE

Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 85-8827

SLOVENSKI DOM

V NEDELJO, 8. APRILA 1979

— Sv. maša ob 11.30 za raj. Jožeta in Gabrijelo Jonke.
— Po maši skupno kosilo.

Ob 16. uri: začetek tombole

GLAVNI DOBITEK: KOMPLETNA ZAKONSKA SPALNICA

ESLOVENIA LIBRE

Editor y director: Miloš Stare

Redacción y Administración:

Ramón L. Falcón 4158

1407 Buenos Aires,

Argentina

T. E. 69-9503

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,

dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj

in Tone Mizerit

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 1.419.886

Naročnina Svobodne Slovenije za 1979: za Argentino: \$ 25.000.—, pri pošiljanju po pošti \$ 28.000.—; ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 30 USA dol.; obmejne države Argentine 25 USA dol.; Avstralija 35 USA dol.; Evropa 32 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 24 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101, Buenos Aires, T. E. 33-7213.

KREDITNA ZADRUGA

"SLOGA" z o. z.

BME. MITRE 97

RAMOS MEJIA

T. E. 658-6574

URADNE URE:

PONEDELJEK, SREDA IN PETEK

OD 15. DO 19. URE.

Prosimo, poravnajte naročnino!

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pritličje
Capital Federal
Tel. 393-2413

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17. do 20. Zahtevati določitev ure na privatni telefon 666-4366.

25. APRILA 1979 24. SLOVENSKI DAN V SLOMSKOVEM DOMU V RAMOS MEJIA

Kosovski Albanci v okviru jugoslovanskega problema

Titovim naslednikom (ali morda že njemu samemu) bi mogel po Titovem odhodu delati preglednice problem albanske manjšine v Jugoslaviji. Strnje no so tu Albanci naseljeni predvsem v avtonomni provinci Kosovo-Metohija (10.350 km²), ki leži v sklopu ljudske republike Srbije. Provinca šteje nekaj čez dva milijona prebivalcev, od katerih so tri četrtine Albanci ali njih zavedni potomci. Je to trdoživ rod, atavistično izrazito bojevniškega značaja. Po izjavljenem načrtu o priključitvi Albanije k Jugoslaviji leta 1948, so začeli kosovski Albanci, ali Skipetari, kot se sami nazivajo, nedvoumno kazati želje po priključitvi k svoji matični domovini Albaniji. Da se izogne možnim presenečenjem, je tudi v Kosovem vzel vajeti v svoje roke takratni jugoslovanski notranji minister, zloglasni Ranković (med drugim 1949 ustanovitelj delovnih koncentracijskih taborišč po vzorcu ruskih gulagov, in to že po pristupu Jugoslavije v zvezo Združenih narodov, kar jo je s podpisom Listine vezalo na spoštovanje človekovih pravic). Kosovo si je podre-

dil na posebej drastičen način: Cele albanske vasi je pustil po svoji OZNI požgati in njih prebivalce „likvidirati“. Preostali je dal na čelo vseh važnejših upravnih in političnih mest svoje zanesljive Srbe, Kosovo pa nekako izoliral od pristopnosti iz ostalih pokrajin. S takim terorjem je bila seveda vsa albanska iredenta zaenkrat v temlju zamorjena.

Trdo napete vajeti so se v Kosovem zrahljale šele, ko sta si prišla Ranković in Tito navzkriž zaradi Rankovičevega spogledovanja z Moskvo 1966. Takrat je moral ta valpet v kot, Tito pa je odredil gospodarsko pomoč Kosovu. Hegemonija Rankovičevih nastavljenec je začela pomaloma vpadati, vzporedno pa zbujsati se albanska zavednost prebivalstva. Pojavljale so se zahteve po spremembi „avtonomne province“ v republiko po zgledu ostalih jugoslov. republik. To je bilo Titu vendarle malo preveč in skušal jih je potolažiti, ko je lanskega maja imenoval za državnega podpredsednika Albanca Fadiljev Hodža in poleg tega še par Albancev na višja državniška mesta.

A o kaki samostojni republiki Kosovu po zgledu ostalih republik seveda ne more biti govora. Kosovo je Srbom „sveta zemlja“, pozorišče zgodovinskih spominov, srčika nekdanjega srednjeveškega srbskega carstva. Južnokosovsko mesto Prizren je bila prestolnica srbskega carja Dušana. Zato ne bi Srbi nikdar dopustili, da se Kosovo loči od Srbije kot samostojna republika, še manj, da bi ga priključili Albaniji.

Pač pa je Tito pustil na stežaj odpreti kosovska vrata turizmu, kar je prej Ranković umetno na vse kriplice oviral, da bi ostala njegova zlodejstva svetu prikrita, prebivalstvo pa ne spodbujano po zahodnih svobodnjaških zgledih. Z industrializacijo Kosova in višjim življenjskim standardom name-rava Beograd odvrniti pozornost in navdušenje jugoslovanskih Albancev za lastno republiko ali celo za priključitev k Albaniji. Temu stališču v prid govori gospodarska zaostalost Albanije, njena revščina in ideološko pretoga marksistično partijska linija. A kljub „popustljivosti“ je ostal tudi Tito zvest stari komunistični taktiki: Ker bi par sto skrajnih levicjarjev-intelektualcev moglo kljub vsemu zbuditi in razgibati narodnostna albanska čutenja, jih je

enostavno — vtaknil pod ključ in za rešetke.

Ne industrijalizacija ne prizadevanja po dvigu na sodobnejšo raven niso mogli vzeti Kosovu njegov samobitni značaj. To se kaže na oblačilih, načinu življenja, navadah, značaju. Glavno mesto Priština ima poleg mnogih modernih stavb in tovarn (v okolici) še vse polno zgradb stare orientalske arhitekture, poleg nekaj cerkva — slikovite minarete starih mošej (prebivalstvo je po večini muslimanske vere), med študenti v kravaricah je videti še moške z značilnim muslimanskim fesom in ženske še zakrite s feredžo, poleg modernih trgovin in veleblagovnic v centru — tipične orientalske bazarje in primitivne delavnice izza stotih let, predvsem za medeninaste in bakrene izdelke. Srednjeveški samostan Gračnica pri Prištini velja kot eden najlepših srbskih samostanov.

Priština podoben, le še bolj orientalsko ohranjen je na jugu province ležeči Prizren. Tu stoji med drugimi mošeja Mehmed paše, ki velja za najlepšo v deželi. Znan je Prizren tudi po izdelovanju opank in bakrene posode ter podobno. Že v 14. stol. je bil bogato trgovsko mesto.

Podeželsko prebivalstvo dela na svojih lastnih kmetijah. Z akcijo za združenje kmetov v zadruga celo Ranković ni uspel. Pač pa je opažati dotok predvsem mladine iz dežele v mesta, v tovarne, v rudnike (premoga, svinca, cinka, niklja, magnezija, kroma). V mestih so se naselili tudi mnogi od 50.000 sezonskih delavcev, ki so si v inozemstvu nahranili nekaj denarja in se sedaj zaposlili ali osamosvojili mestih.

Pri kosovskih Albancih velja tudi še zmeraj zakon o krvni osveti. Iz leta 1977 je znanih več kot 100 žrtev krvene osvete. Oblasti si sicer prizadevajo izkoreniniti to staro ljudsko pojmovanje zakonitosti, kar jim pa ne uspe. Uvedli so nekako ustanovo „posredovavcev“, nekaj mirovnim sodnikom podobnega. Le-ti naj bi skušali med razprtimi družinami doseči zaobljubo pod častno besedo za mirno, nekrvavo poravnavo spora, čemer se v skipetarskem jeziku reče „besa“. Uspeha pa ponavadi ne dosežejo.

Vsekakor bo težko povsem zadovoljivo rešiti vprašanje kosovskih Albancev v okviru jugoslovanskega problema posebno, če bi se država znašla v kakih težkih okolišnih.